

In de Zwarte Pony

Een fijn etablissement waar Balthazar en Jan deze avond terecht gekomen zijn. 'In de Zwarte Pony' is een herberg waar je kilometers voor zou omrijden, om er níet langs te komen dan. Vol onguere figuren; smokkelaars, dronkelappen en vechtersbazen. Een duistere tent aan een duistere weg. Maar het is de enige weg naar het Noorden en het is de enige herberg, het enige gebouw met een dak, in de verre omtrek, het laatste voor de grens. En daarom zijn Balthazar en Jan hier om 7 uur naar binnen gestapt, hebben van hun laatste geld één bord Schinken met Zuurkool besteld en één pul bier waar ze om de beurt uit drinken.

'Hé mietjes, bang om dronken te worden of vind je het gewoon gûzellûg, zo samen uit één glas?' Een wagenmenner met een leren vest en een ongewassen kop dreunt zijn bierpul op tafel. Schuim spat in het rond. Hij buigt zich over het tafeltje en hijgt zijn bieradem in het gezicht van Jan. Jan is lang, maar een jongen nog en dun als een spijker. Die is geen partij voor de dronken paardenman. En Balthazar? Balthazar ziet er klein en oud uit, en een beetje dik. Maar vooral ongevaarlijk. Als een geleerde of een dichter.

De dronken bruoit buigt nog wat verder over de tafel. Jan buigt achterover, weg uit de stinkende adem, weg van de slijmsnor met bierschuim. Balthazar prikt onverstoorbaar de restjes van het bord. Dan schuift hij het van zich af en staat op. 'Een vrijwilliger, geweldig.'

Hoofden draaien zich naar ze om, gesprekken vallen stil, messen en vorken zwijgen. De dronken wagenmenner kijkt niet begrijpend naar Balthazar. Jan zucht en schuift zijn stoel iets achteruit.

'U wilde ons iets te drinken aanbieden? Vriendelijk, heel vriendelijk', zegt Balthazar. 'Je blijft met je poten...', zegt de dronkeman en klemt zijn pul nog vaster in zijn knuist.

'Maakt u zich niet druk.' Balthazar steekt zijn hand uit, Jan schuift zijn stoel nog iets verder achteruit en haalt uit de kist onder zijn stoel een koker, een gewone, lege kartonnen koker. Open aan de onderkant, dicht aan de bovenkant. 'Sta mij toe.' Andere mannen zijn om de tafel komen staan, moedigen de dronkeman aan mee te werken. Mopperend stemt hij in, laat de pul los en kijkt hoe Balthazar er de koker overheen zet.

'Waarde vrijwilliger,' zegt Balthazar, 'u bent een opmerkzaam mens. U heeft gezien dat wij door tegenslagen gedwongen samen uit een glas moeten drinken. Ik zeg u, ik heb zoveel dorst, ik drink uw glas leeg zonder de koker aan te raken.'

Ongelovig gelach. Ze porren de dronkelap in zijn zij, de dronkelap lacht dommig. 'Zien, laat zien.'

Balthazar hurkt en kruipt onder de tafel. De mannen eromheen proberen te volgen wat er gebeurt, maar het is te donker. Drinkt hij?

'Hij drinkt!', klinkt het ongelovig. Het is zo. Van onder de tafel hoor je Balthazar drinken. Met grote slokken. De dronkeman loopt rood aan. Balthazar komt onder de tafel vandaan.

'Aaah' zucht hij, 'Bhûh' boert hij. Met een mouw veegt hij langs zijn mond met en knikje bedankt hij voor het bier.

Hoe heeft hij het gedaan? De dronkeman is nu donker rood, boos, nee, woest.

Kijken!

De koker omhoog. Met een ruk tilt hij hem op en daar staat zijn pul. Vol! Voor hij het begrijpt pakt Balthazar het glas en drinkt het in 4 grote teugen leeg. Weer een boer, nu een echte. Hij buigt naar de mannen rond de tafel. Langzaam daagt het ze. Hij heeft het glas leeggedronken maar de koker niet aangeraakt! Bulderend gelach klinkt.

De wagenmenner pakt Balthazar bij zijn keel, maar de mannen om hem heen houden hem tegen. Een goeie grap, daar moet je tegen kunnen.

'Weet je er nog één?' Mopperend druipt de wagenmenner af. 'Nog één, nog één.' Balthazar buigt zich naar Jan en fluistert wat.

'Mijn assistent heeft hulp nodig. Even kijken.' Balthazar pakt drie pullen af van mannen rond de tafel. Drie volle pullen en zet ze op een rijtje. Aan het einde zet hij de lege pul van de wagenmenner, aan het andere uiteinde van het rijtje een lege pul van een ander tafeltje. Vijf glazen op een rij, drie volle in het midden. 'Jan, ga je gang.' De mannen rond de tafel kijken gespannen. Jan kucht en schraapt zijn keel. 'Is er iemand die de glazen zo kan zetten dat ze om en om staan, een lege naaste een volle en een volle naast een lege als hij maar één glas mag aanraken? Wie wil het proberen?'

De wagenmenner wil het wel proberen, maar het lukt hem niet.

'Schuiven moet je.' 'Zo.' 'Nee, zo!' 'Stomkop!' Allemaal proberen ze het maar het lukt niet, niemand niet. 'Laat zien snijboon, laat maar eens zien dat het kan.'

Balthazar knikt, Jan wrijft in zijn handen. Dan pakt hij het middelste glas en drinkt het klokkend leeg. Het lege glas zet hij terug en kijk: leeg, vol, leeg, vol, leeg! Nu is het de beurt van de wagenmenner om te lachen. Gedeelde smart is halve smart.

Balthazar loopt naar de bar en komt terug met drie maatjes. Drie kleine tinnen bekertjes die hij omgekeerd op de tafel zet. Jan kijk eens in de kist. Jan buigt onder tafel, komt weer omhoog met een oud horloge. Balthazar schudt zijn hoofd. Niet mooi genoeg. Weer grabbelt Jan. Als hij boven de tafel komt heeft hij een zwart fluwelen zakje in zijn hand. Behoedzaam opent hij het zakje en schudt de inhoud op zijn geopende hand.

'Ohhh', klinkt het 'ohhh.' Glinsterende stenen, fonkelende stenen. Balthazar pakt een steentje uit de hand van Jan en legt het onder het middelste bekertje. Als hij het bekertje heen en weer schuift hoor je de steen tikken. Langzaam wisselt Balthazar de bekertjes, de middelste naar buiten de buitenste naar het midden tot je er draaierig van wordt.

'Welke?' vraagt hij.

'Die, nee die.'

'Die', zegt Jan en wijst op het middelste bekertje. Balthazar tilt het bekertje op. Licht valt op het steentje, weerkaatst en weerkaatst in de begerige ogen van de mannen rond de tafel. Nog een keer. Weer schuift Balthazar de bekers, weer weet Jan waar het steentje is, maar nu weten meer mannen het. Ze knikken als Jan het maatje aanwijst waaronder de fonkelsteen moet liggen.

'Wie zet er wat in? Mijn steen tegen, tegen jouw horloge.'

De wagenmenner schrikt. Niet weer denkt hij. Hij twijfelt, twijfelt nog een keer ondanks het geloei van de mannen om hem heen. Een glittersteen tegen mijn oude horloge. Hij maakt het los en schuift het over de tafel naar Balthazar. Het steentje gaat onder de beker en het schuiven begint. De wagenmenner zweet. Hij durft niet te knippen met zijn ogen. Binnen naar buiten, buiten naar binnen.

'Zeg het maar.' De wagenmenner slikt, haalt adem en wijst. Balthazar kantelt het bekertje.

'Oh!' Onder het maatje ligt de steen. Balthazar is verbaast, geschokt. Maar het is zo. Met tegenzin schuift hij zijn steen en het horloge naar de wagenmenner. En die glimt, bijna zo erg als de steen. Balthazar kijkt Jan aan en Jan schudt van nee. Balthazar staat op.

'Het spijt me heren, het spijt me maar de stenen zijn niet van ons. Ik had dit niet mogen doen.'

'Zitten', grommen de mannen, 'doorgaan.'

Drie horloges liggen nu op tafel en weer gaan de bekers rond en rond en weer verliest Balthazar. Moedeloos ziet hij eruit. Zuchtend zit hij over de tafel gebogen. De mannen rond de tafel ruiken bloed. Nu willen ze allemaal inzetten. En weer verliest Balthazar. Hoor ze lachen.

'Verhoog je inzet', roept er één. 'Twee stenen.' Balthazar schudt langzaam zijn hoofd.

'Wat zet jij dan in?'

'Mijn lading', roept een dikke.

'Wat is je lading?'

'Tenen manden en korven, eerste kwaliteit.' Balthazar schudt zijn hoofd.

'Wat moet ik met de manden. We hebben niet eens vervoer.' De wagenmenner wringt zich naar voren, zwetend van opwinding en hebzucht:

'Mijn paard en mijn wagentje tegen vier stenen.' Vier stenen! Jan schudt zijn hoofd, niet doen, maar Balthazar twijfelt.

'Laat eens kijken.' Ze lopen naar het raam en de wagenmenner wijst. Onder een lantaren bij de weg staat een paardenwagentje met een klein zwart paardje. 'Een oudje', zegt Balthazar.

'Pff ', zegt de wagenmenner, 'dat paard dat overleeft jou nog wel. Doen?'

'Vooruit.'

De wagenmenner hangt zijn vest over een stoel en gaat zitten. Balthazar gaat zitten, onrustig, gespannen. Vier stenen. De kring rond de tafel wordt kleiner. Mannen dringen tegen de tafelrand om maar niets te missen. Balthazar legt drie stenen tussen hem en de uitdager in, de vierde steen legt hij onder het middelste bekertje. Dan haalt hij diep adem. 'Klaar?', vraagt hij.

De paardenman knikt zonder zijn ogen van het middelste bekertje los te maken. De buitenste naar het midden, de middelste naar buiten. Schuiven en schuiven. En dan is het gebeurd. Weet hij het? Hij weet het want hij lacht. Een makkie was het. 'Die', wijst hij. 'Dat is hem.' Balthazar tilt het bekertje langzaam omhoog. Leeg! Niemand heeft gezien dat Jan de kist naar buiten heeft gesleept. Balthazar lacht opgelucht.

'Je gaat toch niet weg hè?'

Balthazar schudt zijn hoofd en wijst naar de wc. De wagenmenner zit verslagen in zijn stoel. Wat moet een wagenmenner zonder wagen, zonder paard? Dan wordt hij kwaad. Die kleine heeft me opgelicht! Ik wist het zeker, het was de middelste. Intussen klimt Balthazar via de wc-pot onverwacht behendig door het wc-raampje. Buiten laat hij zich langzaam zakken en sluit behoedzaam het raampje achter zich. Dan fluit hij zachtjes tussen zijn tanden; de roep van een zwaluw.

Jan heeft zojuist de kist op het wagentje getild en nu hij de zwaluw hoort springt hij op de bok en jaagt het paardje en de wagen de hoek om, naar de achterkant van de herberg waar Balthazar staat.

En binnen? Wie klaagt er als hij gewonnen heeft? Niemand. Alleen verliezers zeuren. En de paardenman is de enige die verloren heeft.

'Ach man, mekker niet.' 'Neem je verlies als een man.'

Maar dan, als de verliezer in een woest gebaar zijn glas op de tafel ramt en daarbij, toevallig, echt zonder opzet, precies de steen van zijn buurman raakt, dan wordt het plotseling erg stil. Want de steen is verpulverd tot gruis, heeft zelfs geen kras op de pul achtergelaten. Heel even nog is het stil maar dan, als ongeloof in bloeddorst overgaat, dan stormen alle mannen, de winnaars van de waardeloze stenen voorop, brullend naar de wc om Balthazar te villen, te zouten of rauw op te vreten.

Weer buiten.

Waar is de lange zwarte jas van Balthazar? Is dat niet het vest van...? Dat is het. Met het vest en een pet is Balthazar plotseling bijna onherkenbaar. Zelfs zonder het te zien is voor Balthazar en Jan wel duidelijk wat zich binnen afspeelt: het geschreeuw doet de ramen trillen. Even wacht Balthazar nog en dan rent hij naar de voordeur. Op een paar meter van de deur gaat hij liggen. Als de deur opengetrapt wordt en de woedende mannen naar buiten komen krabbelt Balthazar op en wankelt ze tegemoet.

'Daar! daar!', kreunt Balthazar, 'die kant' terwijl hij over zijn achterhoofd wrijft alsof hij een enorme dreun gehad heeft. Hij wijst langs de weg naar het zuiden.

'Daarheen.' En daar gaan ze. Een motor wordt gestart, een bonkige motorfiets met zijspan wordt aangetrapt en een laadwagen met een huif komt rammelt aanrijden en stopt voor de voordeur. Mannen springen erin geholpen door de vreemde met een bekend vest. Maar wie let daarop? Ze hebben haast.

Stof valt neer op de weg naar het zuiden. Een vreemdeling met een leren vest en een pet schuin op zijn hoofd kijkt en wacht. Kattaklop kattaklop. Een klein zwart paardje met een wagentje erachter en een lange dunne jongen gebogen op de bok komen stapvoets de hoek om. Balthazar klimt op de bok, neemt de teugels over en leidt het paardje de weg op, naar het Noorden.